

Sygn. akt IV KK 124/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

SSN Małgorzata Gierszon

Protokolant Anna Kowal

W sprawie **G. Ś.**

skazanego z art. 212 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 października 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 22 grudnia 2011 r.

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 15 kwietnia 2011 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

G. Ś. został oskarżony o to, że w dniu 8 listopada 2010 r. w K. w wywiadzie udzielonym [...] zatytułowanym [...] pomówił Dyrektora Centrum [...] R. S. o to, iż

rozwiązał on umowę o pracę z oskarżonym ze względu na powiązania rodzinne, chęć zrobienia miejsca dla synów, córek i kuzynów oraz dlatego, iż oskarżony stał na przeszkodzie, żeby sprywatyzować szpital drogą powiązań rodzinnych, w sytuacji gdy prawdziwą przyczyną rozwiązania umowy o pracę była utrata zaufania do oskarżonego, co mogło narazić R. S. na utratę zaufania potrzebnego dla zajmowanego stanowiska dyrektora jednostki, a nadto wypowiedzią swoją pomógł Centrum [...] o stosowanie wyżej opisanego niezgodnego z prawem trybu rozwiązania z nim umowy o pracę, czym naraził tę instytucję na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania statutowej działalności, przy czym czynu tego dopuścił się za pomocą środków masowego komunikowania, tj. o przestępstwo z art. 212 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2011 r., sygn. akt II K .../10, uznał oskarżonego G. Ś. za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu stanowiącego przestępstwo z art. 212 § 2 k.k. i za to, na podstawie art. 212 § 2 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i § 3 k.k., wymierzył mu karę 100 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 120 zł., nadto zasądził od oskarżonego na rzecz R. S. kwotę 732 zł., tytułem poniesionych przez niego kosztów procesu oraz na rzecz Centrum [...] kwotę 300 zł. tytułem poniesionych kosztów procesu.

Wyrok powyższy został zaskarżony w całości przez obrońcę G. Ś. (k. 158 – 170).

Po rozpoznaniu tej apelacji Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 22 grudnia 2011 r., sygn. akt IX Ka .../11, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Od wyżej wymienionego wyroku Sądu Okręgowego w K. kasację złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył ten wyrok w całości na korzyść G. Ś. i **zarzucając** rażące naruszenie prawa karnego procesowego, to jest art. 29 § 1 k.p.k., polegające na rozpoznaniu sprawy przez Sąd odwoławczy w składzie jednego sędziego, podczas gdy Sąd ten zobligowany był do rozpoznania apelacji na rozprawie w składzie trzech sędziów, co stanowi bezwzględłą przyczynę odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., **wniósł** o uchylenie

zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Poza sporem jest, że zarządzeniem Przewodniczącego IX Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 lipca 2011 r. sprawa G. Ś. została wyznaczona do rozpoznania na rozprawie w składzie jednego sędziego (k. 181) i w składzie jednoosobowym (SSO T. N.) została przez Sąd Okręgowy w K. rozpoznana w dniu 22 grudnia 2011 r. (por. wyrok k. 190).

W uzasadnieniu kasacji Rzecznik Praw Obywatelskich powołuje się na pogląd wyrażony w uchwale składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., sygn. akt I KZP 38/05, że sąd odwoławczy, po wydaniu przez prezesa sądu okręgowego zarządzenia, o którym mowa w art. 476 § 1 zd. 3 k.p.k., (w brzmieniu obowiązującym do 28 lipca 2007 r.), może rozpoznać apelację w składzie jednego sędziego tylko wówczas, gdy sąd pierwszej instancji wydał w takim składzie wyrok orzekając w postępowaniu uproszczonym (OSNKW 2005, z. 11, poz. 103). Uchwale tej nadano moc zasady prawnej, co oznacza że wiąże ona wszystkie składy orzekające Sądu Najwyższego (art. 61 § 6 ustawy z dnia 23 lutego 2002 r. o Sądzie Najwyższym). Związanie to ma charakter względny, gdyż wprawdzie skład orzekający Sądu Najwyższego nie może rozstrzygnąć konkretnej sprawy w sposób sprzeczny z interpretacją zawartą w takiej uchwale, lecz – nie dzieląc uchwalonego stanowiska co do znaczenia danej normy – może zainicjować, dość skomplikowaną procedurę zmierzającą do uchwalenia rozstrzygnięcia w przedmiocie odstąpienia od poglądu prawnego mającego moc zasady prawnej (por. R. A. Stefański, Instytucja pytań prawnych do Sądu Najwyższego w sprawach karnych, Kraków 2001, s. 398 – 399)

Oczywiście uchwały Sądu Najwyższego mające moc zasady prawnej, poza wyjątkiem z art. 441 § 3 k.p.k., nie mają formalnie mocy wiążącej w stosunku do sądów niższej instancji, ale skoro takimi uchwałami związane są wszystkie składy orzekające Sądu Najwyższego, to sąd niższej instancji nie ma w zasadzie szansy na to aby mógł się utrzymać jego pogląd prawny sprzeczny z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale, która ma moc zasady prawnej. Nie oznacza

to jednak formalnego pozbawienia sądu niższej instancji możliwości wyboru wykładni, i odpowiednio umotywowanego oparcia rozstrzygnięcia na wykładni prawa sprzecznej z przyjętą w uchwale mającą moc zasady prawnej, co przecież teoretycznie może doprowadzić do zainicjowania przez Sąd Najwyższy procedury w przedmiocie odstąpienia od zasady prawnej i w konsekwencji zmiany poglądu prawnego (por. W.Kozielewicz, Instytucja uchwał Sądu Najwyższego mających moc zasad prawnych – kwestie sporne w orzecznictwie Sądu Najwyższego w latach 1990 – 2010, w: *Judicium et Scientia. Księga jubileuszowa Profesora Romualda Kmiecika*, pod redakcją A. Przyborowskiej-Klimczak i A. Tarachy, Warszawa 2011 s. 251 – 270, W.Kozielewicz, Uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego – historia i współczesność, w: *Pro Scientia Juridica*, pod redakcją M. Chrzanowskiego, A. Przyborowskiej-Klimczak, P. Senddeckiego, Lublin 2014, s. 231 – 249). Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie, nie widzi argumentów pozwalających na wszczęcie postępowania w przedmiocie odstąpienia od poglądu prawnego z uchwały Sądu Najwyższego o sygn. akt I KZP 38/05.

Przenosząc pogląd prawny z uchwały 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., sygn. akt I KZP 38/05, mający moc zasady prawnej, na realia przedmiotowej sprawy, to poza sporem jest, iż Sąd Okręgowy w K. nie mógł orzekać w składzie jednego sędziego. Przypomnieć bowiem należy, że dnia 23 lutego 2011 r. Sąd Rejonowy w K. postanowił o odroczeniu rozprawy do dnia 8 kwietnia 2011 r. (k. 34 v), a więc na okres dłuższy niż 21 dni. Na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2011 r. Sąd Rejonowy w K. na podstawie art. 404 § 2 k.p.k., postanowił rozprawę odroczoną prowadzić w dalszym ciągu, albowiem skład Sądu nie uległ zmianie i okres odroczenia nie był na tyle długi, żeby uzasadniał prowadzenie rozprawy od początku (protokół rozprawy – k. 135).

Powyższe w myśl art. 484 § 2 k.p.k., powodowało „przejście” postępowania prowadzonego w trybie uproszczonym w postępowanie prowadzone w trybie zwyczajnym (nie można było rozpoznać sprawy w terminie wskazanym w art. 484 § 1 k.p.k.). W tej sytuacji skoro Sąd I instancji „przeszedł” z trybu uproszczonego na zwyczajny i orzekał w trybie zwyczajnym, to Sąd Okręgowy w K. zobligowany był orzekać na rozprawie apelacyjnej w składzie trzech sędziów, (por. art. 29 § 1 k.p.k.). Tak się jednak nie stało, albowiem wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 22

grudnia 2011 r., sygn. akt IX Ka .../11, zapadł, jak wyżej podano, w składzie jednego sędziego.

Jednoosobowe, sprzeczne z treścią przepisu art. 29 § 1 k.p.k., rozpoznanie przez Sąd Okręgowy w K. apelacji obrońcy G. Ś., w sytuacji gdy postępowanie przed Sądem Rejonowym w K. toczyło się w trybie zwyczajnym, należy traktować jako nienależytą obsadę sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 sierpnia 2009 r. sygn. akt V KK 144/09, z dnia 18 kwietnia 2012 r., sygn. akt IV KK 32/12, LEX nr 1163352, z dnia 11 września 2012 r., sygn. akt IV KK 250/12, LEX nr 1220929, z dnia 26 listopada 2013 r., sygn. akt V KK 289/13, z dnia 28 maja 2015 r., sygn. akt IV KK 28/15).

Stwierdzenie tego rodzaju uchybienia, stanowiącego bezwzględną przyczyną odwoławczą (nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), obliuguje Sąd Najwyższy do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

eb